

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“АГРАРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”
(для бакалаврів, спеціалістів)**

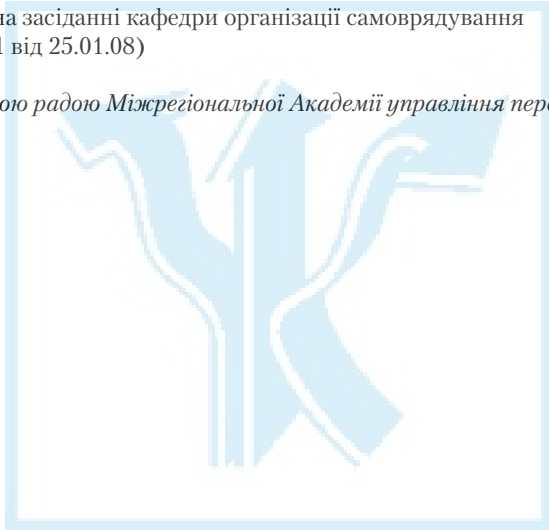
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри організації самоврядування *В. В. Утвенком*

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 1 від 25.01.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Утвенко В. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Аграрний менеджмент” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 52 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, зміст самостійної роботи з дисципліни “Аграрний менеджмент”, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися і займатися науковою роботою. Самостійна робота є основним засобом опанування навчального матеріалу студентами у вільний від занять час.

Метою самостійної роботи є сприяння якнайглибшому засвоєнню студентами знань з аграрного менеджменту, необхідних для ефективної підготовки фахівців у сфері аграрного бізнесу, менеджменту землевпорядкування та кадастру, економіки фермерського господарства, а також соціально-економічного розвитку територіальних громад. Мета підготовки фахівців з аграрного менеджменту — дати слухачам теоретичні знання та виробити в них практичні навички опрацювання й обґрунтування конкретних пропозицій, які стосуються актуальних проблем розвитку управління в аграрній сфері, організації виробництва на підприємствах АПК, побудові ефективного колективного та індивідуального фермерського господарства, розвитку системи земельного кадастру і управління земельними ресурсами.

Основні завдання самостійної роботи з дисципліни “Аграрний менеджмент”: ознайомлення у студентів зі стратегією і тактикою аграрної політики, основами теорії і практики управління в реформованих сільськогосподарських підприємствах; вироблення уміння діагностувати систему, розробляти й оцінювати господарські рішення; ефективно проводити суспільні заходи; застосовувати прийоми і методи мотивації працівників аграрного сектору до високопродуктивної праці. Крім того, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи передбачають засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизацію здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань з предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Аграрний менеджмент” становить приблизно 58 % часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни “Аграрний менеджмент” визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача. У пропонованих методичних рекомендаціях розглядаються форми самостійної роботи

студентів, порядок організації та контролю самостійної роботи, подано основні питання з курсу дисципліни, питання для самоконтролю, теми рефератів, а також тестові завдання.

Сучасний розвиток агропромислового виробництва супроводжується докорінною перебудовою економічних, соціальних, правових відносин, розвитком підприємництва і конкуренції, що зумовлює радикальні зміни у системі управління виробництвом на основі всебічного використання вітчизняної і світової науки та передового досвіду. Вихід з кризової ситуації як всього народного господарства України, так і агропромислового виробництва, зокрема, потребує кардинальних змін у системі управління агропромисловим комплексом.

У ході самостійного вивчення дисципліни студенти мають ознайомитися з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою, завданням та функціями аграрного менеджменту, вивчити історію виникнення і розвитку менеджменту як науки, проаналізувати особливості розвитку аграрного менеджменту в сучасній Україні, форми власності та організації бізнесу в агропромисловому виробництві, загальні принципи та особливості управління в агропромисловому комплексі тощо. Крім того, розглянути питання управління агропромисловим виробництвом на макrorівні, сфери компетенції аграрного менеджменту, а також ефективність різних форм власності та організації бізнесу, розкрити сутність загальних принципів управління та питання їх застосування у практиці господарювання.

У другому модулі дисципліни “Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві” передбачено вивчення комунікаційних процесів, проблем підготовки та реалізації управлінських рішень. Особлива увага приділяється проблемам забезпечення ефективності комунікацій, різноманітних моделей та методів прийняття управлінських рішень.

Третій модуль дисципліни присвячений аналізу найважливіших функцій управління: планування, організації, мотивації, контролю і координації. У цьому розділі розглядаються особливості реалізації функцій управління підприємствами АПК України.

У четвертому модулі “Соціально-психологічні аспекти управління” розглянуто основні проблеми управління персоналом: взаємодії людей у групах, управління неформальними організаціями, застосування різних стилів керівництва, управління трудовими ресурсами, управління конфліктами, стресовими ситуаціями, організаційними змінами. Всебічне вивчення зазначених проблем дає змогу керівни-

кам виявити у працівників додаткові резерви підвищення ефективності та продуктивності праці, сформувати у колективі високу внутрішньоорганізаційну культуру, яка є запорукою створення єдиної команди — ефективної групи, що досягає поставленої мети найоптимальнішим способом.

П'ятий модуль “Забезпечення ефективності виробництва в АПК України” висвітлює питання оптимального створення операційної системи агропромислових формувань та її ефективного функціонування. Приділяється значна увага розкриттю проблем управління матеріальними запасами, покращенню якості, сервісного рівня обслуговування. Детально розглянуто питання формування, структури та зниження собівартості продукції і оперативного управління виробництвом. Для виходу з кризової ситуації, у якій сьогодні опинилася більшість підприємств АПК, важливе значення має висвітлення проблем управління кризовою ситуацією, проведення реструктуризації та комплексу інших заходів, спрямованих на нормалізацію функціонування агропромислових формувань.

Отже, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни “Аграрний менеджмент” спрямовані на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ управління в агропромисловому комплексі, а також навчити їх застосовувати здобуті знання, вміння і навички на практиці.

The logo for MAUP (National Agrarian University of Ukraine) features a stylized blue icon of a plow or similar agricultural tool within a square frame. Below the icon, the letters "MAUP" are written in a large, bold, blue, sans-serif font.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“АГРАРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські (практичні) заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи дисципліни			
1	Теоретичні основи менеджменту. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту	2		4
2	Особливості функціонування аграрного менеджменту	2		4
3	Внутрішнє середовище організацій в агропромисловому виробництві	2		3
4	Загальні принципи управління в АПК. Малі підприємства в агропромисловому виробництві	2		3
	Змістовий модуль II. Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві			
5	Комунікаційне забезпечення в аграрному менеджменті		2	3
6	Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловому виробництві	2		3

1	2	3	4	5
	Змістовий модуль III. Функції управління в аграрному менеджменті			
7	Вироблення і рангування мети та стратегій розвитку підприємств АПК. Функція планування	2		3
8	Функції організації та мотивації	2		3
9	Функції контролю та координації. Система внутрішньоорганізаційного обліку і аналізу підприємств АПК		2	3
	Змістовий модуль IV. Соціально-психологічні аспекти управління			
10	Управління групами. Керівництво і лідерство в АПК		2	3
11	Управління конфліктами, стресами та змінами в АПК України	2		3
12	Управління трудовими ресурсами. Соціальна відповідальність та етика в аграрному бізнесі	2	2	3
	Змістовий модуль V. Забезпечення ефективності виробництва в АПК України			
13	Управління агропромисловим виробництвом: створення та функціонування операційної системи		2	3
14	Управління фінансами в агропромисловому виробництві	2	2	3
15	Особливості управління в кризових ситуаціях	2		3
Разом годин: 81		22	12	47

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“АГРАРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

**Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи
дисципліни**

***Тема 1. Теоретичні основи менеджменту. Предмет та сфера
компетенції аграрного менеджменту***

1. Сутність та зміст менеджменту.
2. Історія виникнення науки менеджменту.
3. Основні школи наукового управління.
4. Сучасні концепції розвитку науки менеджменту.
5. Поняття аграрного менеджменту.
6. Об'єкт та предмет дисципліни.
7. Менеджер і його функції.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття “аграрний менеджмент”.
2. Розкрийте предмет та об'єкт дисципліни.
3. Висвітліть мету та завдання аграрного менеджменту.
4. Основні концепції науки менеджменту.
5. Коли виникла наука менеджменту?
6. Розкрийте сутність та зміст понять “бізнес” і “підприємництво”.
7. Що таке підприємницька структура?
8. Які Ви знаєте функції менеджера?

Теми рефератів

1. Теоретико-методологічні основи аграрного менеджменту.
2. Предмет та сфера компетенції аграрного менеджменту.
3. Цілі та завдання аграрного менеджменту.
4. Становлення та розвиток аграрного менеджменту в Україні.
5. Розвиток аграрного менеджменту в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.

Тестові завдання

I. Менеджмент – це:

- a) вміння досягати поставленої мети, використовуючи працю, здібності та інтелект людей;

- б) самостійний вид людської діяльності, професійно спрямований на виконання певної мети шляхом раціонального використання матеріальних, трудових ресурсів з використанням основних функцій, принципів менеджменту;
- в) управління соціально-економічними процесами в межах певної організації з метою отримання прибутку;
- г) спосіб та манера спілкування з людьми;
- д) вміння та адміністративні навички організовувати роботу апарату управління;
- е) органи управління, одиниці, служби і підрозділи;
- є) правильні відповіді “а” і “б”;
- ж) правильні відповіді “б” і “в”;
- з) правильні відповіді “г” — “є”;
- и) усі відповіді правильні.

II. Процес управління має бути спрямований на:

- а) орієнтацію підприємства на попит і потреби ринку, тобто виробляти те, що потрібно споживачам;
- б) раціональне використання всіх видів ресурсів при найменших витратах — отримувати найкращі результати;
- в) комерційну діяльність, тобто діяльність, яка спрямована на отримання прибутку;
- г) на розробку стратегії і тактики та шляхів її досягнення;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Перший систематичний курс для викладання менеджменту в навчальних закладах був розроблений Д. Вартоном:

- а) 1875 р.;
- б) 1877 р.;
- в) 1879 р.;
- г) 1880 р.;
- д) 1881 р.;
- е) 1883 р.;
- є) 1885 р.;
- ж) 1887 р.;
- з) правильних відповідей немає.

IV. Школа раціоналізаторів або школа наукового управління в менеджменті була створена:

- а) А. Файолем;
- б) Ф. Тейлором;
- в) Г. Емерсоном;
- г) А. Маслоу;
- д) М. П. Фоллет;
- е) Д. Грегором;
- є) правильні відповіді “а” і “б”;
- ж) правильні відповіді “а” і “в”;
- з) правильні відповіді “г” і “д”;
- и) правильні відповіді “д” і “е”.

V. Знайдіть неправильну відповідь. До шкіл, які представляють теорію наукового управління, не належить:

- а) школа раціоналізаторів (школа наукового управління);
- б) школа адміністративного управління;
- в) школа мотивації та координації управління;
- г) школа управління з позиції психології та людських відносин.

VI. Знайдіть неправильну відповідь. До завдань менеджменту у сфері агропромислового виробництва не належить:

- а) чітке визначення мети організації виробництва в АПК;
- б) визначення найпріоритетніших цілей за принципом черговості;
- в) забезпечення виконання цілей необхідними ресурсами;
- г) ефективна організація процесу планування на різні строки;
- д) організаційно-технічне забезпечення виробничого процесу;
- е) координація роботи усіх виробничих підрозділів;
- є) здійснення пошуку нових ринків збуту;
- ж) забезпечення контролю за здійснюваною діяльністю;
- з) організація виробництва товарів чи послуг і задоволення потреб споживачів на основі наявних ресурсів, за рахунок чого забезпечується прибутковість підприємства.

Література [1; 2; 6; 16; 17; 20; 24; 31; 36; 41]

Тема 2. Особливості функціонування аграрного менеджменту

1. Необхідність та актуальність впровадження науки менеджменту у практику господарювання підприємств АПК.

2. Особливості управління підприємствами агропромислового комплексу.
3. Роль аграрного менеджменту в управлінні макроекономічними процесами в агропромисловому виробництві.
4. Аграрний менеджмент у вирішенні збалансованого розвитку регіональних АПК.
5. Нормативно-правове забезпечення функціонування агропромислового виробництва.

Питання для самоконтролю

1. Чому необхідно впроваджувати менеджмент у розвиток агропромислового виробництва?
2. Які нормативно-правові акти з організації управління в агропромисловому виробництві Ви знаєте?
3. Яким чином можна забезпечити підвищення ефективності агропромислового виробництва за допомогою аграрного менеджменту?
4. Висвітліть характерні особливості управління підприємствами АПК.
5. Розкрийте особливості формування функціонально-галузевої структури АПК України.
6. Яким чином впливає сезонний характер сільськогосподарського виробництва на розвиток підприємств АПК?
7. Покажіть вплив аграрного менеджменту на розвиток підприємств та організацій АПК.
8. У чому полягають соціальні передумови розширення підприємництва на селі?

Теми рефератів

1. Особливості функціонування аграрного менеджменту.
2. Організація управління підприємствами агропромислового виробництва у сучасній Україні.
3. Роль аграрного менеджменту в управлінні макроекономічними процесами в агропромисловому виробництві.
4. Функціонально-галузева структура АПК України.
5. Стратегія розвитку агропромислового виробництва в Україні.

Тестові завдання

I. Специфіка функціонування аграрного менеджменту впливає з особливостей агропромислового виробництва, які полягають у наступному:

- а) створення продукту у сільськогосподарському виробництві здійснюється під впливом не тільки знарядь, предметів праці та робочої сили, а й природних умов, чого немає в інших галузях народного господарства;
- б) технологія вирощування сільськогосподарської продукції має чітку послідовність виконання певних етапів робіт та відзначається складністю;
- в) особливістю сільськогосподарського виробництва (зокрема, галузі рослинництва) з точки зору специфіки технологічного циклу, яка впливає на управління, є сезонність і тривалість виробничого процесу;
- г) тривалість виробничого циклу сільськогосподарських підприємств, яка може сягати кількох років (на посадці багаторічних насаджень), впливає на тривалість виходу їх з кризової ситуації (більше двох років) і складність управління нею;
- д) обсяг виробленої продукції не залежить від збільшення сировини і матеріалів, як на промислових підприємствах;
- е) велике значення в управлінні агропромисловими формуваннями має характер;
- є) важливе значення у здійсненні управління підприємствами АПК має організація виробництва, яка залежить від розмірів підприємства, структури посівних площ, товарної продукції, технологічних процесів;
- ж) правильні відповіді “а” – “в”;
- з) правильні відповіді “в” – “д”;
- и) правильні відповіді “д” – “є”;
- і) усі відповіді правильні.

II. Функціонально-галузева структура АПК України включає:

- а) машинобудівні галузі та виробництво матеріальних оборотних засобів;
- б) галузі рослинництва та тваринництва;
- в) харчову, текстильну та шкіряно-взуттєву промисловість;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) усі відповіді правильні.

III. Знайдіть неправильну відповідь. Однією з найголовніших складових функціонально-галузевої структури АПК України є виробнича агропромислова інфраструктура, до складу якої не входить:

- а) матеріально-технічне забезпечення галузей агропромислового виробництва;
- б) заготівля сільськогосподарської продукції;
- в) зберігання продукції і тарне господарство;
- г) торгівля;
- д) інформаційне забезпечення;
- е) заклади громадського харчування;
- є) науково-дослідні роботи.

IV. Соціальні передумови розширення підприємництва на селі полягають у наступному:

- а) створення додаткових робочих місць та скорочення сезонної зайнятості сільського населення;
- б) закріплення кадрів на селі та підвищення рівня кваліфікації кадрів;
- в) поповнення джерел фінансування розвитку соціальної сфери;
- г) будівництво промислових підприємств;
- д) залучення іноземних інвестицій;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “а” – “в”;
- ж) правильні відповіді “в” – “д”;
- з) усі відповіді правильні.

V. Центри відповідальності підприємств АПК включають:

- а) центр інвестицій;
- б) центр прибутку;
- в) центр витрат;
- г) виробничий центр;
- д) споживчий центр;
- е) об'єкти соціальної інфраструктури населених пунктів;
- є) правильні відповіді “а” – “в”;
- ж) правильні відповіді “г” – “е”;
- з) усі відповіді правильні;
- и) правильних відповідей немає.

VI. Знайдіть неправильну відповідь. Відділення центрів відповідальності у сучасних умовах господарювання в АПК мали б важливе значення, оскільки б дозволили:

- а) досягти кожному центру прибутку, самоокупності і саморозвитку у процесі господарської діяльності;
- б) самостійно планувати і відповідати за виконання поставлених завдань;
- в) брати зовнішні позики та залучати іноземні інвестиції;
- г) забезпечити ефективне оперативне управління виробничо-господарськими процесами;
- д) проводити оперативний контроль на всіх стадіях технологічного циклу;
- е) формувати ефективну команду, діяльність якої сконцентрована на досягненні поставленої мети.

Література [1; 2; 6; 11–13; 20; 24; 27; 44]

Тема 3. Внутрішнє середовище організацій в агропромисловому виробництві

1. Форми власності та організації бізнесу в агропромисловому виробництві.
2. Організації та сутність управління ними.
3. Характеристика внутрішнього середовища організації.
4. Зовнішнє оточення в аграрному бізнесі та його характеристика.
5. Форми власності та підприємництва, характерні для ринкової економіки.
6. Характеристика індивідуальної та пайової форм власності.
7. Акціонерна (корпоративна) форма власності.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть форми власності в агропромисловому виробництві.
2. Висвітліть характерні риси розвитку підприємницької діяльності в АПК України.
3. Оцініть сучасний стан розвитку фермерського господарства в АПК України.
4. Проаналізуйте роль аграрного менеджменту у вирішенні проблем збалансованості розвитку АПК України.
5. Назвіть основні форми організації бізнесу в агропромисловому комплексі України.

6. Що таке акціонерна форма власності?
7. Зазначте характерні риси розвитку акціонерної форми власності в АПК України.
8. У чому полягають головні особливості управління організаціями в агропромисловому виробництві?
9. Дайте визначення поняття “пайова форма власності”.

Теми рефератів

1. Внутрішнє середовище організацій в агропромисловому виробництві.
2. Форми власності та організації бізнесу в агропромисловому виробництві.
3. Акціонерна (корпоративна) форма власності в АПК.
4. Становлення та розвиток фермерських господарств у незалежній Україні.
5. Кооперативний рух у сучасній Україні.

Тестові завдання

I. Горизонтальний поділ праці в агропромисловому виробництві передбачає:

- а) поділ усієї роботи на численні спеціалізовані завдання, тобто визначальним фактором тут є спеціалізація, яка дає змогу виготовити більше продукції, ніж у тих випадках, коли б її не було;
- б) поділ організації на певні підрозділи, для яких характерна спеціалізація, у результаті чого виникає необхідність координувати їх роботу;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. Вертикальний поділ праці в агропромисловому виробництві передбачає:

- а) поділ усієї роботи на численні спеціалізовані завдання, тобто визначальним фактором тут є спеціалізація, яка дає змогу виготовити більше продукції, ніж у тих випадках, коли б її не було;
- б) поділ організації на певні підрозділи, для яких характерна спеціалізація, у результаті чого виникає необхідність координувати їх роботу;

- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. Складовими забезпечення успіху організації є:

- а) виживання самої організації;
- б) результативність та ефективність;
- в) продуктивність та практична організація;
- г) здатність до саморозпуску, самовдосконалення;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Підходи до управління, спрямованого на успіх, характеризуються такими рисами:

- а) визначення загальних характеристик, які допомагають спростити складність процесу управління;
- б) необхідність застосування ситуаційного підходу, тобто залежно від змін у зовнішньому середовищі змінюються форми і методи управління;
- в) використання інтегрованого підходу, сутність якого полягає в тому, що ситуаційний підхід та функції управління між собою тісно пов'язані;
- г) менеджеру необхідно пам'ятати, як би він ефективно не працював, не завжди це можна використати у всіх організаціях і у різних ситуаціях;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

V. Рухомість зовнішнього середовища організації характеризується:

- а) швидкістю, з якою відбуваються зміни в оточенні організації;
- б) кількістю інформації, яка надходить про той чи інший фактор, і ступенем достовірності цієї інформації;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VI. Знайдіть неправильну відповідь. Для організації, які функціонують на міжнародному ринку, зовнішнє середовище характе-

ризується підвищеною складністю. До факторів, що обумовлюють підвищену складність, не належать:

- а) різні торговельні та митні бар'єри;
- б) політика держави щодо імпорту продукції чи послуг;
- в) відмінність у вподобаннях та потребах зарубіжних споживачів;
- г) протекціоністська політика іноземних держав;
- д) мовні бар'єри.

Література [6; 8; 10; 16; 19–22; 24; 34]

Тема 4. Загальні принципи управління в АПК.

Малі підприємства в агропромисловому виробництві

1. Сутність загальних принципів управління.
2. Децентралізація і централізація управління.
3. Демократизація управління в АПК України.
4. Участь робітників в управлінні.
5. Утворення та реєстрація малих підприємств. Порядок ліквідації малих підприємств.
6. Перспективи розвитку малих підприємств в АПК України.

Питання для самоконтролю

1. Які ви знаєте загальні принципи управління в агропромисловому комплексі України?
2. Що таке децентралізація управління?
3. Розкрийте сутність та зміст централізації управління в аграрному менеджменті.
4. Охарактеризуйте загальні принципи та демократизацію управління в зарубіжних країнах.
5. У чому полягає сутність демократизації управління в АПК України?
6. Покажіть роль селянських (фермерських) господарств у розвитку аграрного виробництва в Україні.
7. Чи можуть стати фермерські господарства в Україні основними виробниками сільськогосподарської продукції?

Теми рефератів

1. Значення малих підприємств у розвитку агропромислового комплексу України.

2. Порядок створення та ліквідації малих підприємств в АПК України.
3. Загальні принципи управління в АПК України.
4. Організація управління малими підприємствами в агропромислому виробництві в зарубіжних країнах.
5. Порядок створення та реєстрації фермерських господарств у незалежній Україні.

Тестові завдання

I. Знайдіть неправильну відповідь. До основних принципів управління не належить:

- а) поєднання децентралізації і централізації в управлінні;
- б) принцип єдності команди або поєднання прав, обов'язків і відповідальності;
- в) прагнення бути ближче до споживача;
- г) принцип єдиної команди;
- д) демократизація управління: участь робітників в управлінні.

II. Знайдіть неправильну відповідь. Для створення єдиної команди керівнику необхідно:

- а) добре знати здібності підлеглих;
- б) правильно делегувати повноваження;
- в) матеріально зацікавити персонал;
- г) створити здорову внутрішньоорганізаційну культуру (норми поведінки організації, групи);
- д) творчо організувати виробничий процес, дати можливість кожному працівникові реалізувати свої здібності;
- е) знати потреби підлеглих для забезпечення мотивації.

III. Сучасні організації АПК слід розглядати як поєднання рис централізації і децентралізації в управлінні. Співвідношення цього поєднання залежатиме від факторів:

- а) впливу зовнішнього середовища;
- б) встановлення нової мети, стратегії та завдань;
- в) зміни асортиментної, інноваційної політики, технології виробництва;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "а" і "в";
- е) правильні відповіді "б" і "в";
- е) усі відповіді правильні.

IV. Малим підприємством в АПК України є:

- а) самостійний господарський суб'єкт, що діє на засадах повного господарського розрахунку, самофінансування і самоокупності, має права юридичної особи і здійснює комерційну, виробничу, посередницьку діяльність з метою отримання прибутку;
- б) форма підприємництва громадян України, які виявили бажання переважно особистою працею виробляти, переробляти та реалізовувати сільськогосподарську та іншу продукцію;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

V. Селянське (фермерське) господарство є:

- а) самостійним господарським суб'єктом, що діє на засадах повного господарського розрахунку, самофінансування і самоокупності, має права юридичної особи і здійснює комерційну, виробничу, посередницьку діяльність з метою отримання прибутку;
- б) формою підприємництва громадян України, які виявили бажання переважно особистою працею виробляти, переробляти та реалізовувати сільськогосподарську та іншу продукцію;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

VI. Знайдіть неправильні відповіді. Підприємство не припиняє своєї діяльності у таких випадках:

- а) при порушенні норм національного законодавства;
- б) при порушенні норм екологічної безпеки;
- в) при банкрутстві підприємства, визначеного у судовому порядку;
- г) при марнотратстві;
- д) при нестачі капіталу.

Література [3; 10; 16; 19–22; 24; 37]

Змістовий модуль II. Загальні принципи та технології управління в агропромисловому виробництві

Тема 5. Комунікаційне забезпечення в аграрному менеджменті

1. Специфіка загальних принципів та технологій управління в аграрному менеджменті.
2. Сутність комунікації. Значення комунікацій для діяльності організації в аграрній сфері.
3. Елементи та етапи передавання інформації.
4. Механізми забезпечення ефективних комунікацій в аграрному менеджменті.
5. Поняття інформаційного забезпечення.
6. Завдання системи інформації підприємств АПК.
7. Роль геоінформаційних систем (ГІС) в управлінні агропромисловими підприємствами.
8. Технологія інформаційної діяльності. Особливості управління інформаційними системами в АПК України.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття “комунікація”.
2. Розкрийте сутність інформаційного забезпечення підприємств та організацій.
3. Зазначте основні етапи передавання інформації.
4. Що таке геоінформаційні системи?
5. Значення геоінформаційних систем в аграрному менеджменті.
6. Яким чином здійснюються способи встановлення зворотного зв'язку у забезпеченні ефективного функціонування комунікацій в аграрному менеджменті?
7. Зазначте позитивні моменти роботи інформаційних систем на підприємствах АПК України.
8. У чому полягають основні недоліки в роботі інформаційних систем підприємств АПК України?

Теми рефератів

1. Комунікаційне забезпечення аграрного менеджменту.

2. Механізми забезпечення ефективних комунікацій в аграрному менеджменті.
3. Технологія інформаційної діяльності в АПК України.
4. Інформаційне забезпечення в аграрному менеджменті.
5. Значення геоінформаційних технологій в агропромисловому виробництві.

Тестові завдання

I. Комунікації бувають наступних видів:

- а) організація — зовнішнє оточення;
- б) вертикальна та горизонтальна комунікації;
- в) керівник — робоча група, керівник — підлеглий;
- г) міжособистісні та неформальні комунікації;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) правильні відповіді “в” і “г”;
- ж) усі відповіді правильні.

II. Вертикальна інформація характеризується як:

- а) хід інформації з вищих рівнів управління до нижчих і навпаки;
- б) обмін інформацією між керівником та його заступниками і керівниками структурних підрозділів;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. Системи зворотного зв'язку в комунікаціях можна організувати наступним способом:

- а) переміщення людей у виробничих підрозділах з метою обговорення певних питань;
- б) опитування працівників для одержання інформації, яка цікавить керівництво;
- в) збирання пропозицій для надходження інформації у вищі ланки управління;
- г) застосування інформаційних бюлетенів для розуміння певних питань;
- д) використання сучасних інформаційних технологій;
- е) правильні відповіді “а” — “в”;
- є) правильні відповіді “г” — “д”;
- ж) усі відповіді правильні.

IV. Знайдіть неправильну відповідь. Ефективність використання ЕОМ залежить від таких умов:

- а) забезпечення організації необхідними ЕОМ;
- б) створення для них програмного забезпечення;
- в) залучення вітчизняних та іноземних інвестицій для модернізації ЕОМ.
- г) підготовленість до застосування.

V. Знайдіть неправильну відповідь. Застосування ЕОМ дає змогу вирішувати завдання оперативного управління, а саме:

- а) розробку основних планів, бюджетів та контроль за їх здійсненням;
- б) контроль за рухом запасів матеріалів і сировини та готової продукції;
- в) збирання та реєстрацію даних безпосередньо у процесі виробництва;
- г) розрахунок зарплати;
- д) контроль за надходженням замовлень;
- е) реєстрацію надходжень платежів;
- є) ведення обліку і звітності.

VI. Завдання застосування ЕОМ полягає у забезпеченні зниження витрат на виробництво продукції, її собівартості, підвищення прибутковості підприємств. З цією метою застосування сучасних інформаційних технологій повинно сприяти:

- а) створенню на підприємствах АПК нормативного господарства, яке дає змогу знижувати витрати на виробництво продукції;
- б) обліку витрат за центрами відповідальності;
- в) аналізу відхилень від бюджетів, нормативів;
- г) здійсненню управління за відхиленнями;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

Література [9; 10; 14; 16; 18; 20; 24; 30; 38; 43]

Тема 6. Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловому виробництві

1. Зміст і стадії процесу прийняття управлінських рішень.

2. Види управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень в агропромислового виробництві.
3. Фактори, що впливають на прийняття управлінських рішень.
4. Механізми прийняття управлінських рішень в АПК України.
5. Сутність моделювання. Необхідність здійснення моделювання в агропромислового виробництві.
6. Різновиди моделей. Теорія ігор.
7. Модель теорії черг. Модель управління запасами.
8. Інші моделі управління в АПК.

Питання для самоконтролю

1. Основні стадії прийняття управлінських рішень.
2. Які фактори впливають на прийняття управлінських рішень в АПК України?
3. Розкрийте основні методи прийняття управлінських рішень в аграрному менеджменті.
4. Розкрийте сутність та зміст теорії ігор.
5. Покажіть основні вимоги до прийняття управлінських рішень в АПК України.
6. Що таке імітаційне моделювання?
7. Дайте визначення поняття “економічний аналіз”.
8. Які ви знаєте інші моделі управління в агропромислового виробництві?

Теми рефератів

1. Процес прийняття та реалізації управлінських рішень в АПК України.
2. Моделі і методи прийняття управлінських рішень в агропромислового комплексі.
3. Роль моделювання в агропромислового виробництві України.
4. Механізми прийняття управлінських рішень в АПК України.
5. Механізми прийняття управлінських рішень в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.

Тестові завдання

1. При прийнятті управлінських рішень в АПК України потрібно дотримуватися наступних вимог:

- а) розв'язання проблем і формулювання рішень повинні здійснюватися на тому рівні управління, на якому є найбільше інформації;

- б) інформація повинна надходити з підрозділів організації, що знаходяться на різних рівнях управління;
- в) вибір і прийняття рішень мають відображати інтереси і можливості тих рівнів управління, на які буде покладено відповідальність за їх виконання;
- г) при прийнятті та реалізації управлінського рішення потрібно дотримуватися підпорядкованості і дисципліни;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

II. При виконанні моделей у прийнятті управлінських рішень існують наступні проблеми:

- а) недостовірні вихідні допущення;
- б) інформаційне обмеження;
- в) страх використання;
- г) висока вартість побудови моделей;
- д) менше використовується у практичній діяльності, оскільки вимагається багато часу для побудови і застосування моделі;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” і “д”;
- ж) правильні відповіді “г” і “д”;
- з) усі відповіді правильні.

III. Знайдіть неправильну відповідь. Процес прийняття управлінського рішення в АПК України складається з таких стадій:

- а) стадія розробки;
- б) підготовка рішення;
- в) прийняття рішення;
- г) реалізація рішення.

IV. При вирішенні різних проблем та прийнятті управлінських рішень в АПК України менеджер повинен керуватися такими принципами:

- а) проблему необхідно осмислити в цілому;
- б) проаналізувати деталі;
- в) у процесі пошуку рішень потрібно розглянути всі можливі і неможливі варіанти з різних боків, аналізуючи ситуацію, сумніваючись у кожній дрібниці;

- г) щоб зрозуміти суть проблеми, необхідно поговорити з усіма причетними до неї людьми і зібрати найбільше інформації;
- д) потрібно пам'ятати, прислуховуючись до порад, що кожна людина розглядає проблему виходячи з власних можливостей і думок;
- е) доцільно побудувати модель проблеми і “прокрутити” на ній усі розглянуті варіанти;
- є) при прийнятті остаточного рішення варто не полінуватися і обговорити його з людьми, пам'ятаючи про те, що найкраще рішення — це не завжди перше, яке спало на думку;
- ж) правильні відповіді “а” і “б”;
- з) правильні відповіді “в” — “д”;
- и) правильні відповіді “е” — “є”;
- і) усі відповіді правильні.

V. Знайдіть неправильну відповідь. Серед моделей прийняття управлінських рішень відсутня:

- а) теорія ігор;
- б) модель теорії черг;
- в) модель теорії інформації;
- г) модель управління запасами;
- д) модель лінійного програмування;
- е) імітаційне моделювання;
- є) економічний аналіз.

VI. Платіжна матриця у методах прийняття управлінських рішень корисна у таких випадках:

- а) коли наявна необхідна кількість обґрунтованих альтернатив;
- б) те, що може статися внаслідок втілення даних альтернатив, є певною мірою невідомим;
- в) результати прийнятого рішення залежать від того, як саме прийнята альтернатива;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильних відповідей немає.

Література [8–10; 16; 18; 20; 24; 32; 39; 45]

Змістовий модуль III. Функції управління в аграрному менеджменті

Тема 7. Вироблення і ранжування мети та стратегій розвитку підприємств АПК. Функція планування

1. Формування та ранжування мети.
2. Особливості вироблення стратегій в АПК України.
3. Шляхи і методи досягнення мети.
4. Особливості стратегічного управління організації.
5. Сутність та зміст функції планування.
6. Перспективне планування. Види перспективного планування.
7. Бізнесове планування.
8. Бюджети у реалізації стратегічних планів.
9. Перспективи розвитку стратегічного планування підприємств АПК України.

Питання для самоконтролю

1. Які ви знаєте основні функції управління в аграрному менеджменті?
2. Дайте оцінку механізмам вироблення стратегій в управлінні АПК України.
3. Розкрийте основні механізми прийняття управлінських рішень в АПК України.
4. У чому полягає функція планування в агропромисловому комплексі України?
5. Що таке бізнесове планування в аграрному менеджменті?
6. Проаналізуйте перспективи розвитку стратегічного планування підприємств АПК України.
7. Розкрийте сутність перспективного планування в аграрному менеджменті.
8. Які ви знаєте види перспективного планування?

Теми рефератів

1. Функції управління в АПК України.
2. Вироблення і ранжування мети та стратегій розвитку підприємств АПК України.
3. Функції планування в аграрному менеджменті.

4. Перспективи розвитку стратегічного планування на підприємствах АПК України.
5. Зарубіжний досвід стратегічного планування в сільському господарстві.

Тестові завдання

I. Ранжування — це відбір завдань за черговістю і пріоритетністю виконання. Воно відбувається за такими принципами:

- а) до виконання ставляться найтерміновіші і найважливіші завдання, які вимагають негайного розв'язання;
- б) важливі завдання середньої терміновості, що можуть бути вирішені у пізніший період;
- в) важливі, але нетермінові цілі;
- г) завдання, які не заслуговують сьогодні особливої уваги;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

II. Сутність стратегії розвитку підприємств полягає у наявності:

- а) курсу дій, тобто поставленої мети;
- б) принципу дій, відповідно до яких вона втілюється;
- в) пріоритету дій;
- г) правильні відповіді “а” і “в”;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильних відповідей немає.

III. Знайдіть неправильну відповідь. Вироблення мети не здійснюється при розв'язанні наступних завдань:

- а) вироблення стратегії на основі виявлення сильних і слабких сторін організації;
- б) створення центрів керівництва кожною стратегічною метою;
- в) оцінювання можливостей і ресурсів;
- г) підготовка альтернативних планів і програм для оперативної організації стратегії.

IV. Знайдіть неправильну відповідь. Стратегічне управління в агропромисловому виробництві не передбачає:

- а) виділення ресурсів під стратегічну мету;

- б) створення центрів керівництва кожною стратегічною метою;
- в) оцінювання і стимулювання виробничих підрозділів та їх керівників за виконання поставленої мети;
- г) оцінювання можливостей і ресурсів.

V. Ефективність стратегічних управлінських рішень багато в чому залежить від принципів управління організацією. У сучасних умовах найпоширенішим серед них є:

- а) управління на основі контролю;
- б) управління на основі екстраполяції;
- в) управління на основі принципово нових стратегій;
- г) управління на основі прийняття оперативних рішень;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

VI. Управління на основі контролю використовується тоді, коли:

- а) передбачається стабільний розвиток на перспективу;
- б) передбачається на перспективу розвиток тих тенденцій, які були в минулому періоді;
- в) стають очевидними нові тенденції, що вимагають прийняття специфічних принципів управління, стратегічних позицій і планів;
- г) запроваджується при виникненні нових непередбачених тенденцій розвитку.

VII. Перспективне планування залежно від мети поділяється на :

- а) короткострокове;
- б) довгострокове;
- в) стратегічне;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) усі відповіді правильні.

Література [10; 16; 18–20; 23; 24; 29]

Тема 8. Функції організації та мотивації

1. Сутність та зміст функції організації.

2. Особливості перебудови організаційних структур підприємств АПК.
3. Види організаційних структур та їх характеристика.
4. Організаційна структура за продуктом. Функціональна організаційна структура.
5. Регіональна організаційна структура. Поняття мотивації.
6. Зміст функції мотивації. Змістові теорії мотивації.
7. Процесуальні теорії мотивації. Використання теорій мотивації у практиці управління.
8. Види прийомів у практиці управління.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність функції організації.
2. Яким чином здійснюється використання теорій мотивації у практиці управління підприємствами АПК України?
3. Назвіть основні види організаційних структур в аграрному менеджменті.
4. Що таке регіональна організаційна структура?
5. Дайте визначення поняття мотивації.
6. Назвіть основні теорії мотивації.
7. Які Ви знаєте види прийомів у практиці управління?

Теми рефератів

1. Функція організації в аграрному менеджменті.
2. Функція мотивації в аграрному менеджменті.
3. Види організаційних структур в аграрному менеджменті.
4. Використання теорій мотивації в управлінні агропромисловим виробництвом України.
5. Регіональна організаційна структура в АПК України.

Тестові завдання

І. Функція організації в управлінні агропромисловим виробництвом охоплює:

- а) створення організаційної структури, яка дає змогу раціонально досягти мети організації;
- б) організацію взаємодії і делегування повноважень;
- в) організацію фінансово-господарської діяльності підприємств;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "б" і "в";

- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

II. Штабний апарат в організації управління поділяється на:

- а) обслуговуючий та консультативний;
- б) обслуговуючий та особистий;
- в) обслуговуючий, особистий та консультативний;
- г) консультативний та особистий.

III. Знайдіть неправильну відповідь. В управлінні організаціями можна виділити такі організаційні структури:

- а) функціональну;
- б) за продуктом;
- в) організаційну;
- г) орієнтовану на споживача, або ринкову;
- д) за регіоном;
- е) глобальну організаційну структуру;
- є) змішані організаційні структури, які є симбіозом попередніх.

IV. Мотивація – це:

- а) процес, спрямований на найоптимальніше сполучення та ефективне використання всіх видів ресурсів у виробничому процесі, який пов'язаний з координацією багатьох завдань, формальних відносин людей, що їх виконують;
- б) стимулювання себе та інших людей до кращої праці;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

V. Знайдіть неправильну відповідь. До процесуальних теорій мотивації не належать:

- а) теорія очікування В. Врума;
- б) теорія справедливості;
- в) теорія організації;
- г) модель Портера-Лоулера.

VI. Знайдіть неправильну відповідь. До прийомів, орієнтованих на організацію, не відносять:

- а) розширення повноважень працівників, які дають їм можливість брати участь у прийнятті управлінських рішень;

- б) скорочення робочого часу і поділ функціонального навантаження з метою зменшення витрат на зарплату і мінімізації звільнень;
- в) участь працівників у виробленні та досягненні цілей як організації, так і структурних підрозділів.

Література [10; 16; 18–20; 24; 32; 41]

Тема 9. Функції контролю та координації. Система внутрішньоорганізаційного обліку і аналізу підприємств АПК

1. Контроль як одна з найважливіших функцій управління. Види контролю.
2. Процес організації контролю та забезпечення його ефективності.
3. Основні етапи контролю.
4. Сутність функції координації. Зміст функції координації.
5. Роль функції координації в системі управління в АПК України.
6. Сутність і зміст системи внутрішньоорганізаційного обліку.
7. Аналіз господарської діяльності підприємств.
8. Аналіз відхилень та утворення за відхиленнями.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття “контроль”.
2. Назвіть види контролю в аграрному менеджменті.
3. У чому полягає роль функції контролю в аграрному менеджменті?
4. Зазначте основні етапи контролю.
5. Проаналізуйте позитивні та негативні ознаки господарської діяльності підприємств АПК України.
6. Яким чином використовуються різні методи обліку підприємствами АПК України?
7. Назвіть основні передумови за відхиленнями в аграрному менеджменті.
8. Оцініть роль функції координації в системі управління в АПК України.

Теми рефератів

1. Функції контролю та координації в АПК України.
2. Система внутрішньоорганізаційного обліку і аналізу підприємств АПК.

3. Аналіз господарської діяльності підприємств агропромислового виробництва.
4. Перспективи використання різних методів обліку підприємствами АПК України.
5. Роль функції координації в системі управління в АПК України.

Тестові завдання

I. Контроль — це:

- а) процес, за допомогою якого керівництво визначає, чи правильними були прийняті плани, управлінські рішення і чи потрібно їх коригувати;
- б) функція управління, яка забезпечує досягнення організацією поставленої мети;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. Контроль в аграрному менеджменті буває:

- а) попередній та поточний;
- б) заключний;
- в) державний та фінансовий;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) усі відповіді правильні.

III. Попередній контроль на практиці реалізується в:

- а) людських та матеріальних ресурсах;
- б) людських та фінансових ресурсах;
- в) матеріальних та фінансових ресурсах;
- г) матеріальних та інформаційних ресурсах;
- д) інформаційних та людських ресурсах;
- е) матеріальних, людських та фінансових ресурсах;
- є) матеріальних, людських та інформаційних ресурсах;
- ж) матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсах.

IV. Зазначте неправильну відповідь. На основі інформації, що надходить з внутрішнього і зовнішнього середовищ за допомогою координації, відбуваються такі зміни:

- а) забезпечення виконання стратегічних планів та мети, їх перегляд, аналіз відхилень центру інвестицій;

- б) здійснення управління реалізацією стратегій, через систему бюджетів, політики, тактики, процедур, правил;
- в) розв'язання та перегляд тактичних планів і завдань, аналіз результатів роботи центрів прибутку;
- г) вирішення оперативних проблем та завдань, аналіз відхилень центрів витрат.

V. Зазначте неправильну відповідь. Вимоги до економічної інформації полягають у тому, щоб задовольнити потребу споживачів у необхідній кількості інформації, яка повинна відповідати таким характеристикам:

- а) своєчасність;
- б) достовірність;
- в) придатність до порівняння;
- г) зрозумілість;
- д) рентабельність;
- е) доступність;
- є) конфіденційність.

VI. Аналіз господарської діяльності підприємства здійснюється з метою:

- а) визначення майнового стану організації на певну звітну дату;
- б) аналізу рівня платоспроможності і фінансової стійкості організації;
- в) дослідження інтенсивності використання капіталу, розподілу прибутку, взаємовідносин між споживачами, постачальниками, акціонерами та іншими юридичними і фізичними особами;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

Література [10; 16; 18–20; 24; 32; 41]

Змістовий модуль IV. Соціально-психологічні аспекти управління

Тема 10. Управління групами. Керівництво і лідерство в АПК

1. Сутність управління групами.
2. Формальна організація та її характеристика.

3. Неформальна організація та її характеристика. Неформальні лідери.
4. Особливості управління неформальними організаціями в АПК України.
5. Поняття та загальна характеристика керівництва.
6. Форми влади. Основні теорії лідерства.
7. Стили керівництва та їх застосування в агропромисловому виробництві.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність поняття “неформальна організація”.
2. Висвітліть характерні особливості управління неформальними організаціями в АПК України.
3. Які форми влади Ви знаєте?
4. Назвіть основні теорії лідерства.
5. Хто такі неформальні лідери?
6. Розкрийте сутність теорії характерних рис.
7. Охарактеризуйте теорію особистої поведінки.

Теми рефератів

1. Соціально-психологічні аспекти управління в аграрному менеджменті.
2. Роль лідерства в організації управління агропромислових підприємств.
3. Формальна та неформальна організації в АПК України.
4. Стили керівництва та їх застосування в агропромисловому виробництві.
5. Теорія особистісної поведінки та її застосування в АПК України.

Тестові завдання

I. Зазначте неправильну відповідь. У формальній організації не існує наступного типу формальних груп:

- а) група керівників;
- б) група підлеглих;
- в) виробничі групи;
- г) комітет.

II. Комітетом у формальних групах є:

- а) утворена в організації група, якій делеговані повноваження виконання певних завдань;

- б) група, що формується в основному з осіб, які працюють над основним завданням;
- в) група керівників та їх заступників;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Комітети можуть бути створені з метою:

- а) зниження собівартості продукції;
- б) удосконалення технології і організації виробництва;
- в) підвищення якості продукції (гуртки якості);
- г) вирішення певних соціальних проблем (профспілкові комітети);
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) правильні відповіді “в” і “г”;
- ж) усі відповіді правильні.

IV. Причинами вступу до неформальних груп є:

- а) належність в певній мірі до формальної організації;
- б) взаємодопомога з боку членів колективу;
- в) взаємозахист;
- г) спілкування;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) правильні відповіді “а” і “г”;
- ж) усі відповіді правильні.

V. Неформальний лідер виконує щодо очолюваної ним групи наступні функції:

- а) допомагає організації у досягненні мети;
- б) допомагає у підтриманні і зміцненні її існування;
- в) сприяє ефективній організації виробничого процесу;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) усі відповіді правильні.

VI. Зазначте неправильну відповідь. До основних теорій лідерства в менеджменті не належить:

- а) теорія характерних рис;
- б) теорія ефективності управлінської діяльності;
- в) теорія особистої поведінки;
- г) ситуаційний підхід.

Література [3; 10; 16; 19–22; 24; 35]

Тема 11. Управління конфліктами, стресами та змінами в АПК України

1. Природа та сутність конфліктів. Види конфліктів.
2. Специфіка управління конфліктами та застосування управлінських методів в агропромисловому виробництві.
3. Способи управління конфліктами в АПК України.
4. Природа та сутність стресів.
5. Застосування системи управління стресами в АПК України.
6. Особливості управління змінами.
7. Модель процесу успішного управління організаційними змінами.

Питання для самоконтролю

1. Дайте характеристику сутності конфлікту.
2. У чому полягає природа конфлікту?
3. Охарактеризуйте роль керівника в управлінні конфліктами.
4. Які Ви знаєте способи управління конфліктами в АПК України?
5. Розкрийте природу та сутність стресів.
6. Зазначте характерні особливості управління змінами.
7. Окресліть модель процесу успішного управління змінами.

Теми рефератів

1. Управління конфліктами в агропромисловому комплексі України.
2. Управління стресами в агропромисловому комплексі України.
3. Управління змінами в агропромисловому комплексі України.
4. Роль керівника в управлінні конфліктами.
5. Механізми застосування управлінських методів в АПК України.

Тестові завдання

1. За змістом конфлікти поділяються на наступні види:

- а) ділові та емоційні;

- б) внутрішньоособистісні та міжособові;
- в) міжгрупові та між особою та групою;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. За формою вияву конфлікти поділяються на:

- а) ділові та емоційні;
- б) внутрішньоособистісні та міжособові;
- в) міжгрупові та між особою та групою;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Внутрішньоособистісний конфлікт виникає тоді, коли:

- а) певному підлеглому керівники ставлять такі вимоги, які суперечать його внутрішньому світу, особистим потребам і цінностям;
- б) існує психологічна несумісність у колективі або здійснюється неправильний розподіл ресурсів;
- в) відбуваються зіткнення різних груп: лінійних і штабних працівників, формальних і неформальних груп;
- г) інтереси особи не співпадають із груповими інтересами;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “а” і “в”;
- ж) усі відповіді правильні.

IV. Міжособовий конфлікт виникає тоді, коли:

- а) певному підлеглому керівники ставлять такі вимоги, які суперечать його внутрішньому світу, особистим потребам і цінностям;
- б) існує психологічна несумісність у колективі або здійснюється неправильний розподіл ресурсів;
- в) відбуваються зіткнення різних груп: лінійних і штабних працівників, формальних і неформальних груп;
- г) інтереси особи не співпадають із груповими інтересами;

- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “а” і “в”;
- ж) усі відповіді правильні.

V. Міжгруповий конфлікт виникає тоді, коли:

- а) певному підлеглому керівники ставлять такі вимоги, які суперечать його внутрішньому світу, особистим потребам і цінностям;
- б) існує психологічна несумісність у колективі або здійснюється неправильний розподіл ресурсів;
- в) відбуваються зіткнення різних груп: лінійних і штабних працівників, формальних і неформальних груп;
- г) інтереси особи не співпадають з груповими інтересами;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “а” і “в”;
- ж) усі відповіді правильні.

VI. Конфлікт між особою та групою виникає тоді, коли:

- а) певному підлеглому керівники ставлять такі вимоги, які суперечать його внутрішньому світу, особистим потребам і цінностям;
- б) існує психологічна несумісність у колективі або здійснюється неправильний розподіл ресурсів;
- в) відбуваються зіткнення різних груп: лінійних і штабних працівників, формальних і неформальних груп;
- г) інтереси особи не співпадають з груповими інтересами;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “а” і “в”;
- ж) усі відповіді правильні.

Література [10; 16; 19–22; 24]

Тема 12. Управління трудовими ресурсами. Соціальна відповідальність та етика в аграрному бізнесі

1. Поняття менеджменту трудових ресурсів.
2. Планування (формування) трудових ресурсів.
3. Зарубіжний досвід формування трудових ресурсів.

4. Розвиток трудових ресурсів в АПК України.
5. Юридична і соціальна відповідальність в аграрному бізнесі.
6. Аргументи свідчення та заперечення відповідальності в менеджменті.
7. Принципи соціальної відповідальності та етичної поведінки.
8. Етика і сучасне управління.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття менеджменту трудових ресурсів.
2. Висвітліть головні механізми управління трудовими ресурсами в АПК України.
3. Яким чином здійснюється формування трудових ресурсів в агропромисловому виробництві України?
4. У чому полягає юридична відповідальність в аграрному бізнесі?
5. З'ясуйте співвідношення етики і сучасного управління в агропромисловому виробництві.
6. Проаналізуйте зарубіжний досвід формування трудових ресурсів.
7. Які Ви знаєте аргументи свідчення в аграрному менеджменті?
8. Назвіть головні аргументи заперечення відповідальності в менеджменті.

Теми рефератів

1. Управління трудовими ресурсами в аграрному менеджменті.
2. Соціальна відповідальність та етика в аграрному бізнесі.
3. Юридична відповідальність в аграрному бізнесі.
4. Етичні норми в аграрному бізнесі.
5. Значення етичних норм в управлінні сучасним підприємством.

Тестові завдання

І. Зазначте неправильну відповідь. Процес планування трудових ресурсів не включає:

- а) оцінювання наявних трудових ресурсів;
- б) оцінювання майбутніх потреб;
- в) кваліфікаційне оцінювання трудових ресурсів;
- г) оцінювання програми задоволення майбутніх потреб.

II. Під час прийняття персоналу на роботу роботодавець вимагає інформацію від майбутнього працівника, яка обов'язково повинна містити:

- а) відомості про освіту;
- б) відомості про стаж роботи за спеціальністю;
- в) рекомендації відомих людей та попередніх роботодавців;
- г) відомості про соціальне походження;
- д) відомості про політичні погляди та релігійне віросповідання;
- е) правильні відповіді "а" і "б";
- є) правильні відповіді "а" і "в";
- ж) правильні відповіді "б" і "в";
- з) усі відповіді правильні.

III. Соціальна відповідальність та етична поведінка в бізнесі ґрунтується на наступних важливих філософських принципах:

- а) унітаризму;
- б) дотримання прав людини;
- в) справедливості;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "а" і "в";
- е) правильні відповіді "б" і "в";
- є) усі відповіді правильні.

IV. Унітаризм у сучасному управлінні визначає, що:

- а) створеними матеріальними благами повинно користуватися усе суспільство;
- б) повинно враховуватися як справедливе ставлення до всіх суб'єктів господарювання за межами організації, так і окремо до кожної особи всередині організації;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

V. Зазначте неправильну відповідь. До головних аргументів, які свідчать на користь принципу соціальної відповідальності в бізнесі, не належить:

- а) створення сприятливих для бізнесу довгострокових перспектив;
- б) зміна потреб і очікувань широкої публіки;

- в) наявність ресурсів для допомоги у вирішенні соціальних проблем;
- г) витрати на соціальне залучення;
- д) моральний обов'язок поводити себе соціально відповідально.

VI. Зазначте неправильну відповідь. До головних аргументів, які заперечують принцип соціальної відповідальності в бізнесі, не належить:

- а) зміна потреб і очікувань широкої публіки;
- б) порушення принципу максимізації прибутку;
- в) витрати на соціальне залучення;
- г) недостатній рівень звітності широкій публіці;
- д) некомпетентність у вирішенні соціальних проблем.

Література [6; 10; 16; 18; 20; 21; 24; 26; 33; 40]

Змістовий модуль V. Забезпечення ефективності виробництва в АПК України

Тема 13. Управління агропромисловим виробництвом: створення та функціонування операційної системи

1. Поняття і сутність операційної системи. Види операційних систем.
2. Проблеми створення операційної системи.
3. Класифікація операційних систем в аграрному менеджменті.
4. Фактори, що впливають на уникнення “симптомів” кризової ситуації при утворенні та функціонуванні підприємств АПК.
5. Планування випуску продукції.
6. Особливості управління якістю продукції.
7. Шляхи вдосконалення управління якістю продукції в АПК України.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність операційної системи.
2. Назвіть основні види операційних систем.
3. У чому полягають проблеми створення операційної системи в АПК України?
4. Яким чином здійснюється управління матеріальними запасами в АПК України?

5. Висвітліть характерні особливості планування випуску продукції в агропромисловому виробництві.
6. У чому полягає специфіка управління якістю продукції в АПК України?
7. Покажіть основні шляхи вдосконалення управління якістю продукції в АПК України.

Теми рефератів

1. Забезпечення ефективності виробництва в аграрному менеджменті.
2. Створення та функціонування операційної системи в агропромисловому виробництві.
3. Управління якістю продукції в АПК України.
4. Специфіка оперативного управління виробництвом в АПК України.
5. Управління матеріальними запасами в агропромисловому виробництві.

Тестові завдання

І. Рішення менеджерів щодо управління операційною системою в АПК України містять:

- а) вироблення і реалізацію загальної стратегії і напрямків операційної діяльності;
- б) вироблення і впровадження операційної системи, включаючи розробку виробничого процесу, рішення про місце розташування потужностей, проектування підприємства, продукту;
- в) планування і контроль поточного функціонування системи;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) усі відповіді правильні.

ІІ. Основне завдання організації в агропромисловому виробництві при створенні операційної функції полягає:

- а) у виявленні потреб споживача;
- б) у пошуку нових ринків збуту сільськогосподарської продукції;
- в) у задоволенні потреб шляхом виробництва саме такої продукції, яка б задовольняла його інтереси;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;

- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

III. Зазначте неправильну відповідь. Матеріальні запаси в агропромисловому виробництві не включають:

- а) запаси сировини і матеріалів;
- б) запаси незавершеного виробництва;
- в) грошові кошти агропромислових підприємств;
- г) запаси готової продукції.

IV. В аграрному менеджменті виокремлюють такі стратегії планування обсягу виробництва:

- а) постійний обсяг виробництва при постійній чисельності робочої сили;
- б) змінний обсяг виробництва при постійній чисельності робочої сили;
- в) змінний обсяг виробництва при змінній чисельності робочої сили;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

V. Зазначте неправильну відповідь. Показники якості продукції не можна класифікувати за:

- а) призначенням;
- б) надійністю;
- в) естетичністю;
- г) стабільністю;
- д) технологічністю;
- е) транспортабельністю;
- є) ергономічним показником;
- ж) екологічністю.

VI. Призначенням у показниках якості продукції є:

- а) здатність задовольняти якусь потребу;

- б) властивість безвідмовно, довговічно задовольняти потребу споживача;
- в) здатність задовольняти смаки споживача.

Література [6–8; 10; 15; 19; 20; 22; 24; 34]

Тема 14. Управління фінансами в агропромисловому виробництві

1. Сутність фінансового менеджменту. Структура фінансового менеджменту на підприємствах АПК.
2. Поняття фінансових ресурсів.
3. Механізм функціонування фінансового менеджменту підприємств АПК.
4. Заходи органів державного управління та місцевого самоврядування щодо покращення фінансово-економічного стану агропромислових підприємств.
5. Специфіка управління грошовими потоками.
6. Шляхи реформування управління фінансами підприємств АПК України.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність фінансового менеджменту.
2. Охарактеризуйте структуру фінансового менеджменту агропромислових підприємств.
3. Розкрийте сутність поняття фінансових ресурсів.
4. Яким чином формуються фінансові ресурси в АПК України?
5. Розкрийте основні механізми функціонування фінансового менеджменту на підприємствах АПК України.
6. Назвіть основні шляхи реформування управління фінансами підприємств агропромислового виробництва.

Теми рефератів

1. Особливості формування фінансово-економічних ресурсів підприємств та організацій АПК України.
2. Управління фінансами та господарською діяльністю в АПК України.
3. Управління господарською діяльністю в АПК України.
4. Особливості формування фінансових ресурсів в АПК України.
5. Особливості управління грошовими потоками в АПК України.

Тестові завдання

I. Зазначте неправильну відповідь. До функцій фінансового менеджменту не належить:

- а) фінансове стратегічне планування;
- б) фінансове регулювання;
- в) фінансовий аналіз;
- г) фінансове управління;
- д) фінансовий контроль.

II. Фінансовий аналіз в аграрному менеджменті передбачає:

- а) процес вивчення фінансів з точки зору як планового, так і практичного використання;
- б) процес розподілу фінансових ресурсів залежно від сформульованих і проранжированих цілей і стратегій;
- в) процес спостереження за фінансами, тобто їх відповідності розрахованим бюджетам, у яких кількісно обґрунтовується мета та стратегія розвитку організації;
- г) усі відповіді правильні;
- д) правильних відповідей немає.

III. Фінансове регулювання в аграрному менеджменті передбачає:

- а) процес вивчення фінансів з точки зору як планового, так і практичного використання;
- б) процес розподілу фінансових ресурсів залежно від сформульованих і проранжированих цілей і стратегій;
- в) процес спостереження за фінансами, тобто їх відповідності розрахованим бюджетам, у яких кількісно обґрунтовується мета та стратегія розвитку організації;
- г) усі відповіді правильні;
- д) правильних відповідей немає.

IV. Фінансовий контроль в аграрному менеджменті передбачає:

- а) процес вивчення фінансів з точки зору як планового, так і практичного використання;
- б) процес розподілу фінансових ресурсів залежно від сформульованих і проранжированих цілей і стратегій;
- в) процес спостереження за фінансами, тобто їх відповідності розрахованим бюджетам, у яких кількісно обґрунтовується мета та стратегія розвитку організації;

- г) усі відповіді правильні;
- д) правильних відповідей немає.

V. Зазначте неправильну відповідь. Управління грошовими потоками не передбачає:

- а) облік руху коштів;
- б) переведення коштів на депозит;
- в) аналіз грошових потоків;
- г) складання бюджету грошових надходжень і видатків;

VI. Основні правила управління грошовими потоками в аграрному менеджменті полягають у наступному:

- а) спрямовувати сукупний грошовий потік до нуля;
- б) продавати якнайбільше і за розумними цінами;
- в) прискорювати оборотність усіх видів запасів, уникаючи їх дефіциту;
- г) забезпечувати швидке погашення дебіторської заборгованості;
- д) виплачувати власну кредиторську заборгованість;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” – “д”;
- ж) усі відповіді правильні.

Література [4; 5; 7; 10; 15; 20; 24; 25]

Тема 15. Особливості управління у кризових ситуаціях

1. Сутність кризової ситуації. Причини виникнення кризової ситуації.
2. Особливості управління кризовими ситуаціями на підприємствах та в організаціях агропромислового комплексу.
3. Реструктуризація як один із способів виходу з кризової ситуації.
4. Ознаки деструктивної організаційної структури АПК України.
5. Засоби отримання додаткових фінансових ресурсів підприємствами АПК України як засіб подолання кризової ситуації в галузі.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність кризової ситуації?
2. Назвіть головні причини виникнення кризової ситуації в агропромисловому виробництві.
3. Яким чином здійснюється реструктуризація підприємств АПК?

4. Назвіть головні ознаки деструктивної організаційної структури АПК України.
5. Проаналізуйте зарубіжний досвід управління в кризових ситуаціях.
6. Покажіть основні шляхи подолання кризової ситуації в агропромисловому виробництві.

Теми рефератів

1. Управління кризовими ситуаціями в аграрному менеджменті.
2. Управління кризовими ситуаціями в аграрному виробництві в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.
3. Зарубіжний досвід управління кризовими ситуаціями в аграрному секторі.
4. Причини виникнення кризової ситуації в АПК України та шляхи їх подолання.
5. Шляхи реформування підприємств та організацій АПК України.

Тестові завдання

1. Управління у кризових ситуаціях підприємствами АПК України має такі особливості, які впливають із специфіки сільськогосподарського виробництва і полягають у тому, що:

- а) зовнішнє середовище агропромислових формувань відзначається підвищеною складністю, оскільки агропромислове виробництво завжди було надзвичайно чутливим до всіх змін, що відбуваються у ньому;
- б) тривалість виробничого циклу, яка інколи досягає кількох років, впливає на те, що результати від проведених перетворень щодо виходу з кризової ситуації відчутні через значний період;
- в) сезонність та тривалість виробничих процесів потребує у певні періоди значних фінансових ресурсів;
- г) перебудові внутрішньоорганізаційної культури агропромислових формувань сприяють процеси реформування земельних і майнових відносин;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

II. Зазначте неправильну відповідь. До факторів внутрішнього середовища організації в АПК України не належить:

- а) напрямки у сфері капіталовкладень;
- б) структура витрат;
- в) завоювання прихильності контактних аудиторій;
- г) висока якість і контроль за якістю;
- д) застосування стратегічного планування, у тому числі бюджетного планування;
- е) оптимальна організаційна структура;
- є) гнучка товарна, цінова політика.

III. Зазначте неправильну відповідь. До факторів зовнішнього середовища в аграрному бізнесі прямої дії не належить:

- а) вид ринку;
- б) стратегія конкурентів;
- в) зміна потреб споживачів;
- г) ефективна співпраця з посередниками, постачальниками;
- д) ефективність управління матеріальними запасами;
- е) створення іміджу організації;
- є) соціальна відповідальність та етична поведінка в бізнесі.

IV. Зазначте неправильні відповіді. До факторів зовнішнього середовища в аграрному бізнесі непрямой дії не належить:

- а) швидка реакція на зміни в економічному, політичному, культурному, демографічному, науково-технічному середовищі;
- б) не порушення норм екологічної безпеки;
- в) ефективна співпраця з посередниками, постачальниками;
- г) соціальна відповідальність та етична поведінка в бізнесі.

V. Франчайзинг – це:

- а) угода про продаж чи передавання у користування нематеріальних активів, патентів, технологій, товарних знаків чи атрибутів;
- б) форма оренди машин, обладнання та інших засобів у користування на певний термін з виплатою орендної платні;
- в) надання фірмами консультацій, платних інформаційних послуг з широкого кола питань економічної, маркетингової, управлінської діяльності фірм;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;

- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

VI. Лізинг — це:

- а) угода про продаж чи передавання у користування нематеріальних активів, патентів, технологій, товарних знаків чи атрибутики;
- б) форма оренди машин, обладнання та інших засобів у користування на певний термін з виплатою орендної плати;
- в) надання фірмами консультацій, платних інформаційних послуг з широкого кола питань економічної, маркетингової, управлінської діяльності фірм;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [4; 5; 9; 10; 16; 20; 23; 24; 35]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Аграрне право України. Підручник* / За ред. В. З. Ярчук. — К.: Юрінком інтер, 2000. — 719 с.
2. *Аграрне право України: Практикум* / За ред. В. З. Ярчук. — К.: Юрінком інтер, 2001. — 256 с.
3. *Аникин Б.* Высший менеджмент для руководителя: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2000. — 136 с.
4. *Бланк И. А.* Финансовый менеджмент. — К.: Ника-Центр, 2001. — 528 с.
5. *Бланк І. О., Ситник Г. В.* Управління фінансами підприємств. — К., 2006. — 780 с.
6. *Бесєдін М. О.* Аграрний менеджмент: оціночно-ситуаційний підхід: Практикум. — Х.: Видавництво ХНАУ, 2002. — 159 с.
7. *Бюджетний менеджмент: Підручник* / За ред. Ф. Федосова. — К.: КНЕУ, 2001. — 732 с.
8. *Дем'яненко С.* Менеджмент виробничих витрат у сільському господарстві. — К.: КНЕУ, 1998. — 264 с.

9. *Дмитрук Б.* Організація біржової діяльності в агропромислово-му комплексі. — К.: Либідь, 2001. — 344 с.
10. *Завадський Й.* Управління сільськогосподарським виробництвом в АПК: Підручник. — К.: Вища шк., 1992. — 367 с.
11. *Закон України “Про власність” від 7 лютого 1991 р.* // Відомості Верховної Ради України, 1991. — № 20. — С. 249.
12. *Закон України “Про підприємства в Україні” від 27 березня 1991 р.* // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 24. — С. 272.
13. *Закон України “Про селянське (фермерське) господарство”* // Голос України. — 1992. — 14 січ.
14. *Інформаційні системи в аграрному менеджменті: Навч. посіб.* — К.: КНЕУ, 1999. — 232 с.
15. *Кірейцев Г. Г.* Фінансовий менеджмент. — К.: ЦУЛ, 2002. — 496 с.
16. *Королєв Ю.* Менеджмент в АПК. — М.: Колос, 2000. — 304 с.
17. *Нагаєв В. М.* Аграрний менеджмент: Практикум (модульний варіант): Навч. посіб. — Х., 2004. — 305 с.
18. *Немицов В.* Менеджмент організацій. — К., 2000. — 560 с.
19. *Основи аграрного підприємництва / За ред. М. Маліка.* — К.: ІАЕ УААН, 2000. — 624 с.
20. *Основи менеджменту в АПК / За ред. Й. С. Завадського.* — К.: Вища школа, 1995. — 246 с.
21. *Плоткін Я.* Виробничий менеджмент: Навч. посіб. — Л.: Інтелект+, 1999. — 295 с.
22. *Производственный менеджмент / Под ред. Г. Ильенковой.* — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. — 583 с.
23. *Посібник по реформуванню сільськогосподарських та переробних підприємств / За ред. П. Саблука, В. Мессель-Веселяка.* — К.: ІАЕ УААН, 2000. — 634 с.
24. *Шевельова С. О.* Аграрний менеджмент. — Т., 1999. — 212 с.
25. *Шелудько В. М.* Фінансовий менеджмент: Підручник. — К.: Знання, 2006. — 439 с.

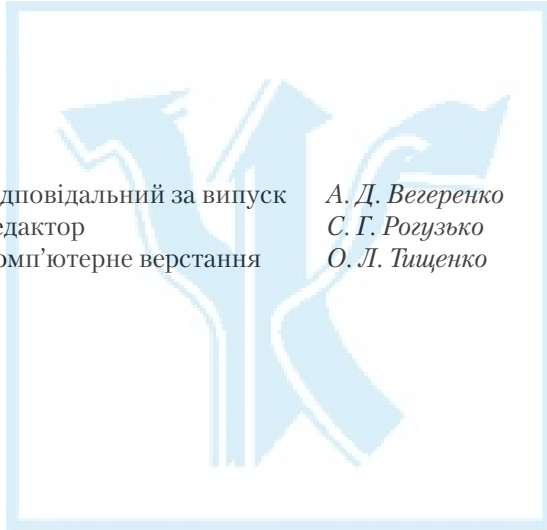
Додаткова

26. *Балановська Т. І.* Менеджмент персоналу в АПК України: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — К., 1999. — 19 с.
27. *Галаєва Л. В.* Менеджмент комбікормового виробництва України: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — К., 2002. — 18 с.

28. *Головко С. І.* Фінансовий менеджмент в корпораціях: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — Д., 2006. — 20 с.
29. *Давиденко Н. М.* Фінансовий менеджмент у цукробуряковому підкомплексі України: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — К., 2002. — 17 с.
30. *Довідник з управління сільськогосподарським виробництвом в умовах АПК.* — К.: Урожай, 1987. — 240 с.
31. *Завадський Й. С.* Менеджмент. — К.: УФІМБ, 1998. — 542 с.
32. *Зиновьев В. Ф.* Формирование эффективных форм хозяйствования в агропромышленном комплексе Крыма. — Симферополь: Таврия, 2001. — 360 с.
33. *Іванюта С. М.* Управління трудовими ресурсами за багатуокладної економіки в АПК (на матеріалах Полтавської області): Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — К., 2001. — 21 с.
34. *Казарцев В.* Виробничий менеджмент. — К.: УФІМБ, 2001. — 136 с.
35. *Клименко Н. А.* Менеджмент експортного потенціалу галузей агропромислового комплексу України: Автореф. дис... канд. екон. наук. — К., 2001. — 19 с.
36. *Кузьмін О. Є.* Сучасний менеджмент: Навч.-прикладний посібник. — Л.: Центр Європи, 1995. — 176 с.
37. *Методичні рекомендації з експертної оцінки майна в підприємствах АПК.* — К.: ІАЕ, 2000. — 98 с.
38. *Нагаєв В. М., Шиян Н. І., Никопенко С. В.* Аграрний менеджмент. Модульний підхід. — Х., 2003. — 60 с.
39. *Пилипенко Н. М.* Податково-дотаційний менеджмент у сільському господарстві: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — Суми, 1998. — 17 с.
40. *Реформування соціальної сфери села: організаційно-методичні засади / За ред. П. Т. Саблука.* — К.: ІАЕ УААН, 2000. — 475 с.
41. *Салига С. Я.* Основи менеджменту. — К., 1994. — 234 с.
42. *Сафонова В. І.* Фінансовий менеджмент на основі оцінки капіталу сільськогосподарських підприємств: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — Симферополь, 1999. — 17 с.
43. *Турченко М. М., Красноруцька Т. М.* Проектування раціональної організації структури управління структурних підрозділів аграрного сектора АПК: Навч. посіб. — Х.: ТОВ “СТАС”, 2002. — 42 с.
44. *Управление организацией: Учебник.* — М.: ИНФРА-М, 2000. — 669 с.
45. *Шегда А. В.* Основы менеджмента: Учеб. пособие. — К.: Знання, 1998. — 512 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Аграрний менеджмент”	6
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Аграрний менеджмент”	8
Список літератури	49

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>С. Г. Рогузько</i>
Комп'ютерне верстання	<i>О. Л. Тищенко</i>

МАУП
Зам. № ВКЦ-3742

Підп. до друку 03.03.09. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротативний трафаретний.

Ум. друк. арк. 3,02. Обл.-вид. арк. 2,6 Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*